

Ferda BESLİ

CEO

BESFİN FİNANSAL HİZMETLER
DANIŞMANLIK A.Ş.

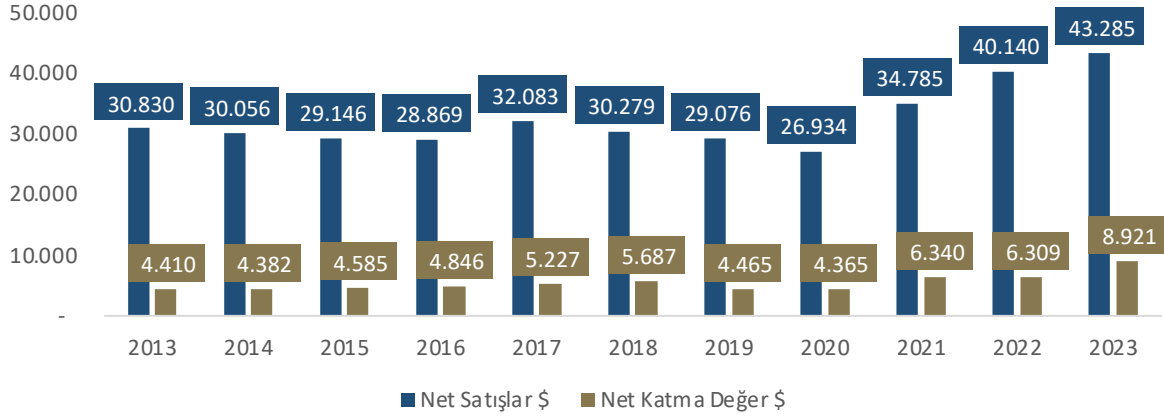

2023'TE YÜKSELEN FİNANSMAN GİDERLERİ 2024'TE DAHA DA ARTACAK

Bursa ili, Türkiye ekonomisi için en önemli illerden biri olup; Türkiye'nin GSYH'si içinde %4'lük bir paya sahiptir. 2023 yılında da yüksek enflasyona rağmen, Türkiye ekonomisindeki mevcut konumunu korumayı sürdürmüştür. Bursa ilinin başarısının temel dinamiklerine baktığımızda, ihracat odaklı sanayi sektörünün yarattığı pozitif katkı öne çıkmaktadır.

2023 yılı BTSO 250 şirketleri incelendiğinde, hem net satışların hem de katma değer dolar bazında arttığı gözlenmektedir. Net satışlar %8, katma değer ise %41 dolar bazında artmıştır. Hem katma değer hem de net satışlar 2010 yılından beri dolar bazında en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında ortalama dolar kuru 8,89 olarak gerçekleşirken 2023'te ortalama dolar kurunun 23,69'a yükselmesi göz önünde bulundurulduğunda, net satışlar ve katma değerde kayda değer bir yükseliş olduğu daha iyi gözlemlenmektedir.

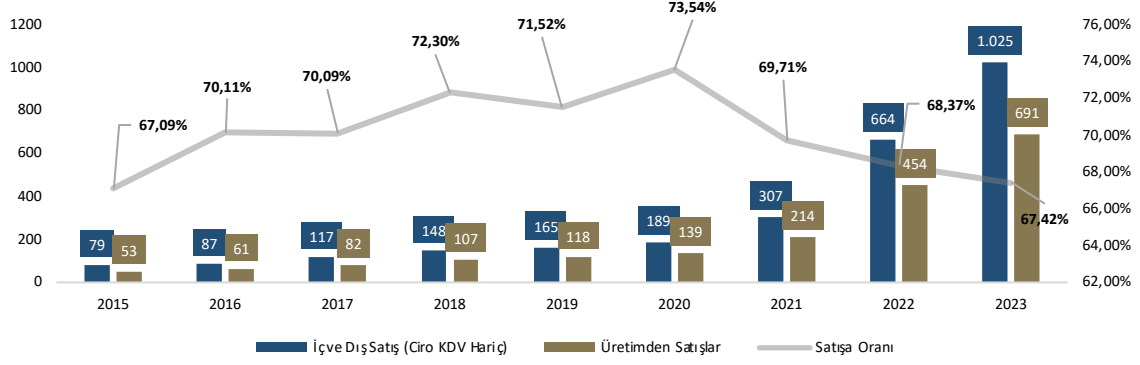
BTSO 250 Net Satışlar ve Katma Değer (\$)

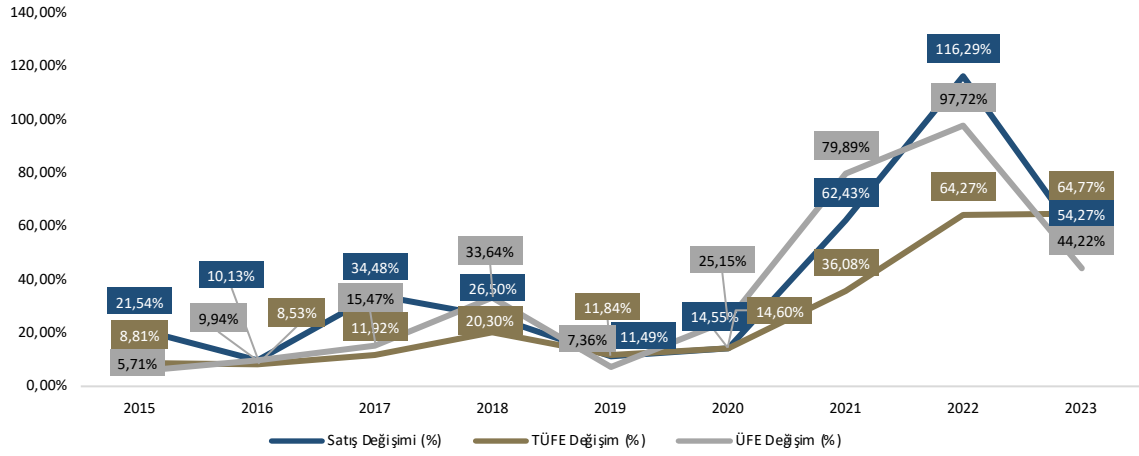
Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın açıkladığı verilere göre, en yüksek ciroya sahip 250 firma 2023 yılında toplam 1 trilyon 25 milyar TL ciro yaratmıştır. BTSO 250 firmalarının 2022 yılında yarattığı ciroya göre TL bazında %54 oranında satış büyümesi sağlamıştır.

Aşağıdaki grafikte de belirtildiği üzere, 2015 yılından itibaren satışlar artış gösterirken satışların içinde üretimden yaratılan satışlar da 2020 yılına kadar artan bir eğilim ile yükselmiştir. 2021 yılında BTSO 250 firmanın satışları içinde üretimden yapılan satışların payı ise 2020 senesine göre %3,83 oranında azalmıştır. Bu düşüş trendi, 2022 yılında %1,34 ve 2023 yılında %0,95 oranındaki azalmalar ile devam etmiştir.

BTSO 250 Ciro Gelişimi (Milyar TL)

Satış & TÜFE & ÜFE Karşılaştırması

Satışlar, TÜFE ve ÜFE endeksleriyle karşılaştırıldığında ise 2023 yılında satış büyümesi, TÜFE endeksinin altında kalırken ÜFE endeksinin üzerinde gerçekleşmiştir. 2023 yılında TÜFE %64,77, ÜFE %44,22 olarak gerçekleşirken satış büyümesi ise %54,27 seviyesindedir.

2023 yılı içinde cirosunu tutar olarak en çok arttıran sektörleri incelediğimizde yine Bursa ilinin ekonomisinden en çok pay alan lokomotif sektörler görülmektedir. Yüzdelerik değişimde en çok artış gösteren sektörler sırasıyla; otomotiv yan sanayi, gıda tarım ve hayvancılık ve perakende ticareti olmuştur. Öncü sektörlerin yıllar içinde performanslarını devam ettirmeleri ve ülke ekonomisine katkılarını sürdürmeye devam etmesi beklenmektedir. Bursa ekonomisinin önde gelen sektörleri olan otomotiv ana ve otomotiv yan sanayi, tekstil, makine teçhizat, gıda, tarım ve hayvancılık sektörü Türkiye'nin ekonomisinin gelişimine büyük katkı sağlamaktadır.

Sektörler	Öncü Sektörlerde Ciro Değişimi		
	2022	2023	Değişim(%)
Otomotiv Yan Sanayi	107.137.248.629	205.067.678.037	91%
Metal	92.787.983.150	113.334.629.357	22%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	63.892.521.658	116.218.952.970	82%
Tekstil	50.424.177.304	64.608.891.106	28%
Perakende Ticareti	32.241.421.855	54.687.746.927	70%
Makine ve Teçhizat	21.944.772.550	28.674.033.168	31%
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	5.478.927.911	6.355.577.824	16%

Sektörler	İhracat (\$)		
	2021	2022	Değişim (%)
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	17.751.798	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	-	6%
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	111.613.244	-
Ekonomik İlişkiler ve Finans	-	-	-
Enerji	-	-	-
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	531.516.798	409.801.051	-23%
Hazır Giyim	-	-	-21%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	-3%
İnşaat	-	-	-
Kimya	-	45.343.970	-
Lojistik	-	-	-15%
Makine ve Teçhizat	735.434.838	690.871.243	-6%
Metal	1.630.051.339	1.596.758.979	-2%
Otomotiv Ana Sanayi	-	4.501.402.334	-
Otomotiv Yan Sanayi	2.663.497.208	3.037.983.563	14%
Perakende Ticareti	79.958.744	48.502.242	-39%
Plastik	-	-	-13%
Tekstil	674.769.652	515.003.027	-24%
TOPLAM \$	13.570.351.081	13.390.429.051	-1%

*"- ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

BTSO 250 firma verilerine göre 2023 yılında ihracat dolar bazında %1 oranında azalmıştır. Şirketlerin TL'nin değer kaybına karşı doğal korunma mekanizması olan ihracat gelirleri şirketlerin nakit akışları ve karlılıkları için önemlidir. Bursa ilinde faaliyet gösteren ilk 250 firmanın sektörler bazında 2022-2023 yıllarının yıllık ihracat değerlerini (USD) karşılaştırdığımızda;

- **Tekstil Sektörü 159 Milyon USD'lik düşüş ile en büyük nominal azalmayı gösterirken,**
- **Otomotiv Yan Sanayi Sektörü %14 oranında artarak öne çıkmıştır.**

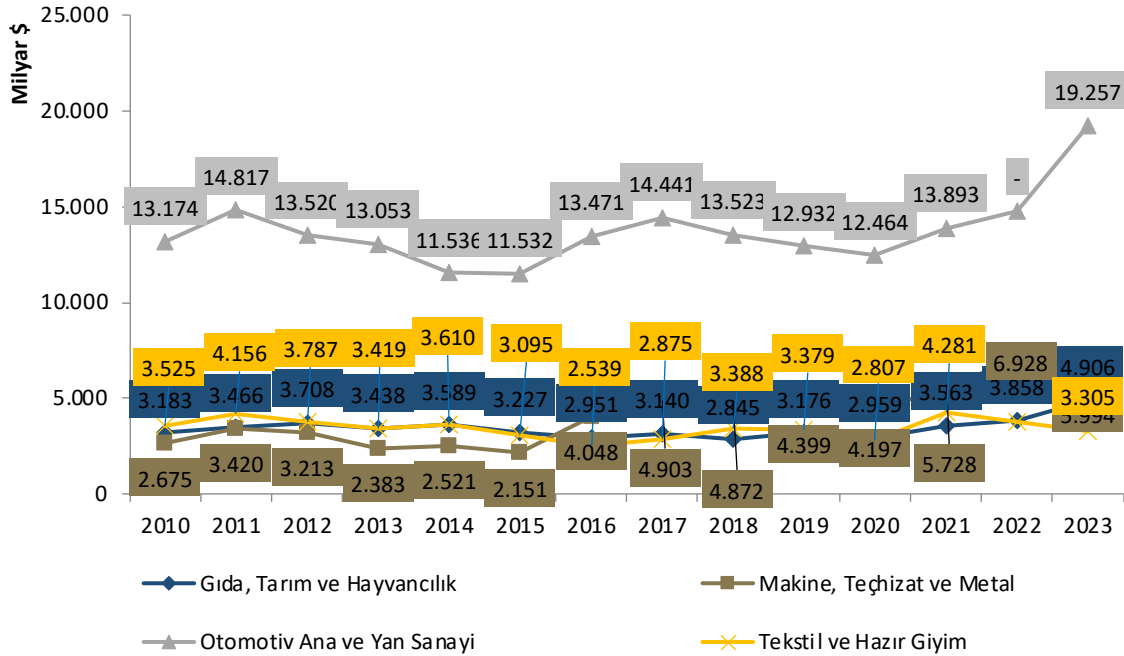
250 Firma içinde 42 firma yabancı sermayelidir. Almanya 13, Fransa 5, İngiltere 3, Japonya 3 firma ile Bursa ekonomisi içinde faaliyet göstermektedir. Bu firmaların Bursa ekonomisi içinde payları çok değerlidir. Satışların %45'i, Üretimden satışların %57'si, Aktifin %43'ü, Özkaynakların %45'i, Karlılığın %55'i, ihracatın %60'ı yabancı firmalar tarafından gerçekleşmektedir. Bursa ekonomisinin yabancı sermaye içindeki payının güçlendirilmesi için global pazarlarda başta ABD, Almanya, Japonya, Güney Kore ve Çin'de stratejik iş birliklerinin geliştirilmesi çok önemlidir. Bu ülkelere FDI (Doğrudan Yabancı Yatırım) için roadshow yapılması iyi olacaktır.

YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR 2023	Yabancı Sermaye Payı (42 firma)			İlk 250 içindeki Yabancı Sermaye Payı (250 firma)		
	2021	2022	2022	Değişim (%)	2022	2022
Kuruluş Sayısı	5	9	28	5	9	28
Kuruluş Sayısı Oran (%)	12%	21%	67%	2%	4%	11%
Üretimden Satışlar (Net)	8%	36%	56%	5%	20%	32%
Net Satışlar	7%	38%	55%	3%	17%	25%
İhracat	6%	22%	72%	3%	13%	43%
Dönem Kar ve Zarar Toplamı (V.Ö)	5%	58%	37%	3%	32%	20%
Faiz Amortisman ve Vergi Öncesi Kar/Zarar	4%	25%	71%	3%	16%	46%
Özkaynak	12%	44%	44%	5%	20%	20%
Aktif Toplamı	20%	38%	41%	9%	16%	18%
Ücretle Çalışanlar	16%	28%	56%	5%	8%	17%

SEKTÖR	FİRMA SAYISI	Ciro (TL)	Cironun Yabancı Sermaye Toplam Cirosundaki % Payı	250 Büyük Firma Toplamındaki % Payı
Enerji	2	13.005.805.858	2,80%	1,30%
Gıda Tarım ve Hayvancılık	3	7.440.866.044	1,60%	0,70%
Kimya	1	1.770.594.972	0,40%	0,20%
Makine ve Teçhizat	1	9.600.462.761	2,10%	0,90%
Metal	4	61.245.550.605	13,10%	6,00%
Otomotiv Ana Sanayi	3		50,00%	22,80%
Otomotiv Yan Sanayi	26	137.866.872.453	29,50%	13,40%
Plastik	1	1.027.687.605	0,20%	0,10%
Tekstil	1	2.047.907.857	0,40%	0,20%

ÜLKE	FİRMA SAYISI	CİRO (TL)	Cironun / Yabancı Sermaye Toplam Cirosundaki % Payı	250 Büyük Firma Toplamında % Payı
ALMANYA	13	43.319.018.440	9,3%	4,2%
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	1	6.256.183.521	1,3%	0,6%
AVUSTURYA	1	2.218.340.002	0,5%	0,2%
BELÇİKA	1	5.720.084.229	1,2%	0,6%
BRİTANYA	1	1.713.174.952	0,4%	0,2%
FRANSA	5	124.664.429.685	26,6%	12,2%
GÜNEY AFRİKA	1	1.496.069.670	0,3%	0,1%
GÜNEY KORE	2	5.543.958.688	1,2%	0,5%
HOLLANDA	3	14.722.617.605	3,1%	1,4%
İNGİLTERE	3	16.536.204.247	3,5%	1,6%
İSPANYA	4	68.746.052.382	14,7%	6,7%
İSVİÇRE	2	43.588.190.721	9,3%	4,3%
İTALYA	1	109.201.464.895	23,3%	10,6%
JAPONYA	3	23.158.179.307	4,9%	2,3%
LÜKSEMBURG	1	1.027.687.605	0,2%	0,1%
TOPLAM	42	467.911.655.949	100,0%	45,6%

2010-2023 SEKTÖRLERE GÖRE NET SATIŞLAR

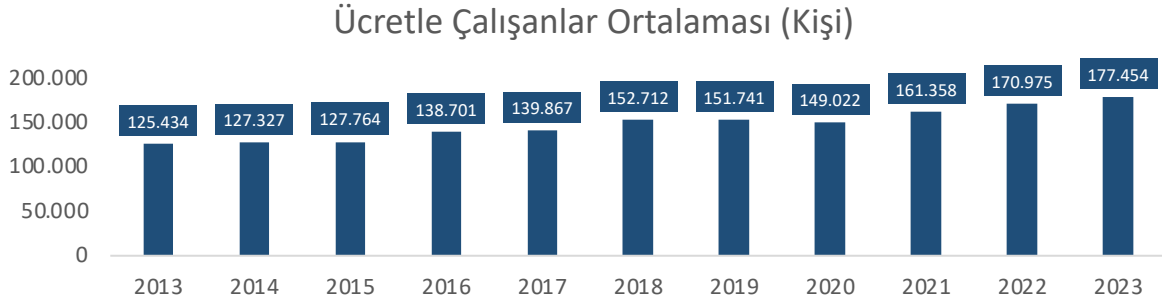

*2022 yılı Tekstil ve Otomotiv Ana ve Yan Sanayi verileri BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Yukarıdaki grafik 2010-2023 yılları arasında Bursa ekonomisinin lokomotif sektörlerinin net satışlar üzerinden gelişimini göstermektedir.

Özellikle Otomotiv Ana ve Yan Sanayi sektörü 2010 yılından bu yana zirve seviyesindedir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörü de 2023 yılında, 13 yılın zirvesindedir ve diğer sektörlerle göre daha yatay bir gelişim göstermektedir. Özellikle Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörünün daha fazla geliştirilmesi için teşvik ve destek mekanizmalarına önem verilmesi gerekmektedir. Çünkü Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörü, sağlıklı beslenmeyi sağlar, ekonomik büyümeye katkıda bulunur, kırsal kalkınmayı teşvik eder, çevresel sürdürülebilirliği destekler, kriz durumlarında gıda güvenencesini sağlar ve dışa bağımlılığı azaltır.

Aşağıdaki grafikte belirtilen ücretle çalışanlar göstergesi ise bu firmaların yarattıkları istihdam için oldukça önemli bir göstergedir. 2022 yılında ücretle çalışan kişi ortalaması 170.975 iken 2023 yılında %4 oranında artarak 177.454 kişi olmuştur.

BTSO 250 Firmalarının 2017-2023 Yılları Rasyolar Analizi

Rasyolar	Özkaynak/Net Aktifler	Net Aktif Devir Hızı	Özkaynak Devir Hızı	Net Aktif Karlılığı (ROA)	Özkaynak Karlılığı (ROE)	Satış Karlılığı
2017	33%	144%	495%	9%	26%	6%
2018	34%	146%	487%	9%	26%	6%
2019	35%	142%	404%	8%	22%	5%
2020	26%	130%	379%	9%	34%	7%
2021	34%	-	-	-	-	9%
2022	43%	148%	346%	12%	29%	8%
2023	41%	153%	370%	13%	31%	8%

*"-/-" ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Aktifler açısından incelediğimizde 2023 yılında aktif devir hızının %153 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Aktif Devir Hızı firmaların daha verimli çalıştıklarını, kaynaklarını daha verimli kullandıklarını göstermektedir. Aktif karlılığı ve özkaynak karlılığı, bir şirketin toplam varlıklarına göre ne kadar karlı olduğunu gösteren önemli göstergelerdir. Aktif ve özkaynak karlılığı 2023 yılında sırasıyla %13 ve %31 olmuştur. Net Aktif Karlılığı gösteren ROA, 2023 senesinde 2020 rasyosunun üzerinde seyrederken Özkaynak Karlılığını gösteren ROE ise 2020 yılına göre gerilemiştir. Satış Karlılığı da 2021 yılında %9 olarak gerçekleşirken 2022 ve 2023 yılında %8'e gerilemiştir.

BTSO 250 firmalarına baktığımızda 2023 senesinde 220 adet firma kar etmiştir. 92,6 milyar TL kar açıklanmış olup %52,7 artmıştır. Firmaların genel net kar marjı 2023 yılında %9 seviyesinde gerçekleşmiş olup 2022 senesine göre aynı kalmıştır.

Dönem Karı / Net Satışlar	Gıda, Tarım ve Hayvancılık	Makine, Teçhizat ve Metal	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Tekstil ve Hazır Giyim
2017	6%	7%	7%	8%
2018	4%	6%	7%	8%
2019	6%	5%	6%	6%
2020	6%	6%	7%	10%
2021	9%	14%	11%	15%
2022	11%	12%	9%	2%
2023	7%	10%	10%	11%

Bursa ekonomisinde rol oynayan lokomotif sektörlerin karlılığı incelendiğinde 2023 yılı içerisinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörünün kar marjı %7, Makine, Teçhizat ve Metal sektörünün kar marjı %10, Otomotiv Ana ve Yan Sanayi'nin %10 ve Tekstil sektörünün net kar marjı %11 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu tabloda en çok dikkat çekenler Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörünün net kar marjını 400 baz puan gerilerken, Tekstil ve Hazır Giyim sektörünün 900 baz puan yükselmesi olmuştur.

Sektörler	Aktif Toplamı (TL)		
	2022	2023	Değişim (%)
Ağaç Orman Ürünleri ve Mobilya	3.814.923.108	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	2.108.759.154	-	-
Çimento Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	12.371.171.639	-
Ekonomik İlişkiler ve Finans	299.084.069	546.607.125	83%
Enerji	54.011.506.397	66.756.252.172	24%
Gıda Tarım ve Hayvancılık	44.545.637.527	71.048.592.038	59%
Hazır Giyim	5.124.863.359	6.171.979.976	20%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	-
İnşaat	1.465.211.231	-	-
Kimya	-	6.504.950.862	-
Lojistik	6.517.412.120	-	-
Makine ve Teçhizat	18.272.337.133	21.636.807.510	18%
Metal	66.193.720.421	88.182.732.929	33%
Otomotiv Ana Sanayi	-	109.647.511.396	-
Otomotiv Yan Sanayi	81.455.440.595	147.192.619.931	81%
Perakende Ticareti	12.128.402.890	22.816.275.370	88%
Plastik	5.070.114.331	-	-
Tekstil	55.415.749.736	85.442.295.278	54%
Turizm	2.352.924.282	-	-

*"- ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Bursa ekonomisinde rol oynayan lokomotif sektörlerin karlılığı incelendiğinde 2023 yılı içerisinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörünün kar marjı %7, Makine, Teçhizat ve Metal sektörünün kar marjı %10, Otomotiv Ana ve Yan Sanayi'nin %10 ve Tekstil sektörünün net kar marjı %11 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu tabloda en çok dikkat çekenler Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektörünün net kar marjını 400 baz puan gerilerken, Tekstil ve Hazır Giyim sektörünün 900 baz puan yükselmesi olmuştur.

Sektörlerin aktif büyüklükleri incelendiğinde otomotiv yan sanayi 147,2 milyar TL ile ilk sırada yer almaktadır. Onu sırasıyla 109,6 milyar TL ile otomotiv ana sanayi ve 88,2 milyar TL ile metal sektörleri izlemektedir. Yüzdesele olarak en çok değişim gösteren sektörler ise sırasıyla %88 ile perakende ticareti, %83 ile ekonomik ilişkiler ve finans ve son olarak da %81 ile otomotiv yan sanayi olarak gerçekleşmiştir.

Sektörler	Sektörün Aktifler Toplamı İçindeki Ağırlığı		
	2022	2023	Değişim (%)
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	0,85%	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	0,47%	-	-
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	-	1,84%	-
Ekonomik İlişkiler ve Finans	0,07%	0,08%	82,76%
Enerji	12,00%	9,93%	23,60%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	9,89%	10,57%	59,50%
Hazır Giyim	1,14%	0,92%	20,43%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	40,78%
İnşaat	0,33%	-	-
Kimya	-	0,97%	-
Lojistik	1,45%	-	-
Makine ve Teçhizat	4,06%	3,22%	18,41%
Metal	14,70%	13,12%	33,22%
Otomotiv Ana Sanayi	-	16,32%	-
Otomotiv Yan Sanayi	18,09%	21,91%	80,70%
Perakende Ticareti	2,69%	3,40%	88,12%
Plastik	1,13%	-	-
Tekstil	12,31%	12,72%	54,18%

*"-." ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Bursa ilinin lokomotif sektörleri olarak belirtilen otomotiv ve otomotiv yan sanayi, tekstil, gıda, tarım ve hayvancılık, makine teçhizat sektörlerinin aktif büyüklükleri toplamı %60'ın üzerindedir. Yüzdesele olarak en büyük değişim ise %88,12'lik artış ile Perakende Ticareti sektöründe gerçekleşmiştir.

Sektörler	Özkaynaklar (TL)		
	2022	2023	Değişim (%)
Ağaç Orman Ürünleri ve Mobilya	2.028.186.930	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	451.502.978	-	-
Çimento Toprak Ürünleri ve Madencilik	2.919.244.540	3.924.092.515	34%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	282.250.082	468.978.447	66%
Enerji	19.090.588.224	21.292.192.913	12%
Gıda Tarım ve Hayvancılık	19.718.320.478	28.453.305.698	44%
Hazır Giyim	1.206.326.871	1.061.181.084	-12%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	14%
İnşaat	299.249.483	-	-
Kimya	-	3.248.737.138	-
Lojistik	4.541.650.579	-	-
Makine ve Teçhizat	8.121.471.740	9.708.978.416	20%
Metal	28.810.875.604	39.302.546.151	36%
Otomotiv Ana Sanayi	-	53.236.049.823	-
Otomotiv Yan Sanayi	36.891.080.103	61.338.827.159	66%
Perakende Ticareti	5.394.586.756	8.352.388.068	55%
Plastik	1.694.415.494	-	-
Tekstil	26.090.814.814	33.769.250.383	29%

*"-“ ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Sektörlerin özkaynakları incelendiğinde otomotiv yan sanayi 61 milyar TL ile ilk sırada yer almaktadır. Şirketlerin toplam özkaynakları 2023 yılında 277 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. otomotiv yan sanayi ve ekonomik ilişkiler ve finans şirketleri güçlü özkaynak büyümesi ile öne çıkmaktadır.

Sektörler	Sektörün Özkaynaklar Toplamı İçindeki Ağırlığı		
	2022	2023	Değişim (%)
Ağaç, Orman Ürünleri ve Mobilya	1,05%	-	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	0,23%	-	-
Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik	1,52%	1,42%	34,42%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	0,15%	0,17%	66,16%
Enerji	9,93%	7,68%	11,53%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık	10,25%	10,27%	44,30%
Hazır Giyim	0,63%	0,38%	-12,03%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	14,27%
İnşaat	0,16%	-	-
Kimya	-	1,17%	-
Lojistik	2,36%	-	-
Makine ve Teçhizat	4,22%	3,50%	19,55%
Metal	14,98%	14,18%	36,42%
Otomotiv Ana Sanayi	-	19,21%	-
Otomotiv Yan Sanayi	19,18%	22,13%	66,27%
Perakende Ticareti	2,80%	3,01%	54,83%
Plastik	0,88%	-	-
Tekstil	13,57%	12,18%	29,43%

*"-“ ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Sektörler	2023 Satış Karlılığı	2022 Satış Karlılığı	Değişim	2023 Aktif Karlılığı	2022 Aktif Karlılığı	Değişim	2023 Özkaynak Karlılığı	2022 Özkaynak Karlılığı	Değişim
Ağaç Orman Ürünleri ve Mobilya	-	12,30%	-	-	17,67%	-	-	33,24%	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	-	-	-	7,02%	-	-	32,80%	-
Çimento Toprak Ürünleri ve Madencilik	10,20%	-	-	10,22%	-	-	32,23%	4,55%	27,68%
Ekonomik İlişkiler ve Finans	-	-	-	29,71%	5,36%	24,35%	34,63%	5,67%	28,96%
Enerji	-0,08%	-	-	-0,07%	0,41%	-0,48%	-0,22%	1,16%	-1,38%
Gıda Tarım ve Hayvancılık	7,38%	10,80%	-3,42%	12,08%	15,52%	-3,44%	30,16%	35,06%	-4,90%
Hazır Giyim	-	-	-	6,36%	4,96%	1,40%	36,98%	21,07%	15,91%
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İnşaat	-	6,60%	-	-	12,24%	-	-	59,94%	-
Kimya	15,57%	-	-	17,39%	-	-	34,81%	-	-
Lajistik	-	2,10%	-	-	1,19%	-	-	1,70%	-
Makine ve Teçhizat	6,73%	10,10%	-3,37%	8,92%	12,17%	-3,25%	19,88%	27,39%	-7,51%
Metal	10,76%	12,60%	-1,84%	13,83%	17,60%	-3,77%	31,03%	40,45%	-9,42%
Otomotiv Ana Sanayi	11,40%	-	-	26,12%	-	-	53,79%	-	-
Otomotiv Yan Sanayi	8,58%	10,10%	-1,52%	11,96%	13,24%	-1,28%	28,69%	29,24%	-0,55%
Perakende Ticareti	6,14%	5,80%	0,34%	14,71%	15,32%	-0,61%	40,17%	34,44%	5,73%
Plastik	-	-	-	-	13,03%	-	-	38,99%	-
Tekstil	13,20%	16,20%	-3,00%	9,98%	14,70%	-4,72%	25,26%	31,21%	-5,95%
Turizm	-	25,30%	-	-	11,60%	-	-	12,27%	-

*"- ile belirtilen veriler BTSO tarafından açıklanmamıştır.

Öncelikli olarak lokomotif sektörler karlılık açısından incelendiğinde; Otomotiv Yan Sanayi'de hem aktif karlılığında 128 baz puan azalma gözlenirken özkaynak karlılığında da 55 baz puan azalış gözlenmiştir. Satış karlılığı da aynı şekilde 152 baz puan azalmıştır. Tekstil sektörü incelendiğinde ise başta 595 baz puan özkaynak karlılığı azalırken, satış ve aktif karlılıkları ise sırasıyla 300 ve 472 baz puan azalmıştır. Makine ve Teçhizat sektöründe karlılıklara bakıldığında da özellikle özkaynak karlılığı olmak üzere 3 karlılık göstergesinde de düşüş yaşanmıştır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık sektöründe de benzer şekilde 2022 yılına göre her 3 göstergesinde de karlılığın düştüğü gözlenmiştir.

Satış karlılığında Kimya ve Tekstil, aktif karlılığında Ekonomik İlişkiler ve Finans ile Otomotiv Ana Sanayi, özkaynak karlılığında ise Otomotiv Ana Sanayi ve Perakende Ticareti sektörleri öne çıkmaktadır.

Sektörler	Net Katma Değer (TL)		
	2023	2022	Değişim Oranı(%)
Ağaç Orman Ürünleri ve Mobilya	-	1.086.543.595	-
Çevre ve Geri Dönüşüm	-	371.080.454	-
Çimento Toprak Ürünleri ve Madencilik	2.621.198.697	663.231.549	295,22
Ekonomik İlişkiler ve Finans	249.813.044	49.936.936	400,26
Enerji	11.488.287.284	6.078.121.882	89,01
Gıda Tarım ve Hayvancılık	22.164.595.605	12.340.838.205	79,60
Hazır Giyim	874.505.668	599.085.539	45,97
Hizmet, Eğitim ve Danışmanlık	-	-	56,04
İnşaat	-	-	-
Kimya	2.014.194.333	-	-
Lojistik	254.171.278	-	-
Makine ve Teçhizat	6.579.194.940	4.338.914.080	51,63
Metal	26.623.103.319	18.545.226.524	43,56
Otomotiv Ana Sanayi	48.314.326.314	-	-
Otomotiv Yan Sanayi	49.716.233.542	24.980.194.396	99,02
Perakende Ticareti	7.916.071.067	4.020.443.594	96,90
Plastik	1.524.438.706	1.289.275.117	18,24
Tekstil	24.572.134.982	15.442.062.535	59,12
Turizm	-	589.442.925	-
TOPLAM	211.343.873.882	104.481.435.575	102,28

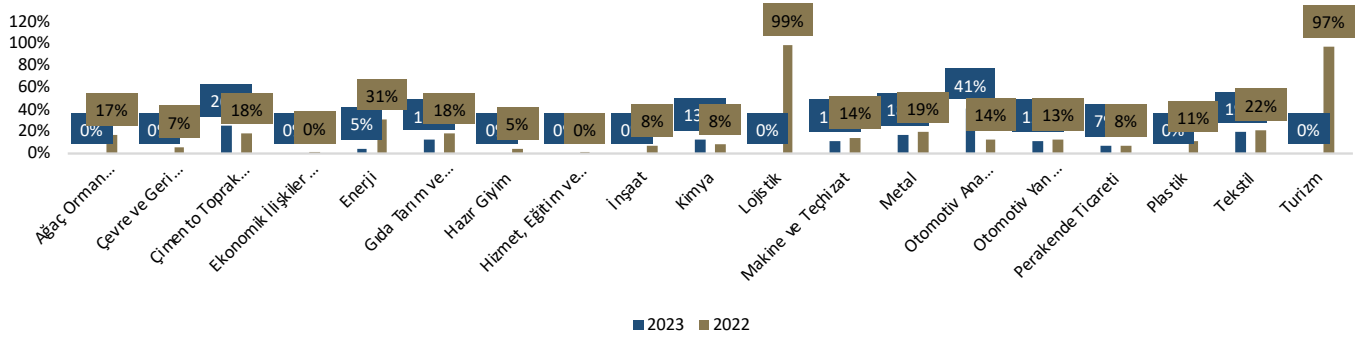
**"-"

2023 Senesinde BTSO 250 firmalarının yarattıkları katma değeri incelediğimizde toplamda 211 milyar TL katma değer yaratılmıştır. Otomotiv Yan Sanayi, Otomotiv Ana Sanayi, Metal, Tekstil ve Gıda Tarım ve Hayvancılık sektörlerinin yüksek katma değerler yarattığı gözlemlenmektedir. Yüzdesele olarak en çok artışlar ise Ekonomik İlişkiler ve Finans, Çimento, Toprak Ürünleri ve Madencilik ile Perakende Ticareti sektörlerinde yaşanmıştır. 2023 yılında 2022'e göre şirket karlarının katma değer içindeki payı % 54'ten % 41'e gerilemiş % 81.4 artan Finansman giderlerinin payı yükselmiştir. 2023 yılında ödenen faiz 48 milyar TL'dir.

En çok katma değer yaratan sektörler Bursa ekonomisinde öncü sektörler olup;

- Otomotiv Yan Sanayi: %23,52
- Otomotiv Ana Sanayi: %22,86
- Metal: %12,60
- Tekstil: %11,63
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık: %10,49 paya sahiptir.

SEKTÖRLERE GÖRE FAVÖK MARJİ (%)

FAVÖK (EBİTDA) açısından firmaların performansı incelendiğinde 2023 yılında toplamda 192 milyar TL FAVÖK yaratmış olup toplam yaratılan FAVÖK'ün toplam satışlar içindeki oranı %18,77'dir. Bu oran 2022 yılında % 16,2 olup marj artmıştır.

En yüksek FAVÖK marjına %40,54 ile Otomotiv Ana Sanayi sektörü sahip iken, onu %25,98 ile Çimento Toprak Ürünleri ve Madencilik sektörü takip etmektedir. %19,35 ile tekstil, %17,72 ile metal, %13,44 ile kimya, %12,83 ile gıda, tarım ve hayvancılık izlemektedir.

Özetle, 2023 yılında Bursa 250 firmaları 1 trilyon 25 milyar TL net satış, 211 milyar TL katma değer, 192 milyar TL FAVÖK yaratmış olup FAVÖK marjı %18,77 olarak gerçekleşmiştir. BİS 250 firma satışları hem TL bazında hem de dolar bazında artmıştır. 2023 yılı aktif devir hızı %153 seviyesinde gerçekleşmiştir. 86 milyar TL dönem karı ve 13,4 milyar dolar ihracat Bursa'yı ayırtıran sayılardır.

2025-2027 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Ekonomik Plan'da enflasyonist ortamın bir süre daha devam edeceği beklenmektedir. Ancak dezenflasyon süreci ve fiyat istikrarını sağlama konusunda kararlılıkla sunulan OVP'de ekonomik belirsizliklerin devam ettiği bir dönemde, para politikalarında sıkılaştırma, yüksek faiz, düşük talep ve likidite daralması nedeniyle şirketlerin finansal risklere karşı proaktif önlemler alması zorunludur. Finansman giderleri hızla artmaktadır. 2022 yılında 2,7X olan faiz karşılama oranı 2023 yılında 2X'e gerilemiştir. Kaynaklarımızı daha verimli kullanmamız gereklidir.

Bursa en fazla yabancı sermaye çeken illerimizin başında gelmektedir. Global iş birliği yapılarak daha fazla FDI (Yabancı Yatırım) ve yabancı firmanın ekonomimize katkıda bulunması çok önemlidir. Bu amaçla başta ABD, Çin, Japonya, Güney Kore, Suudi Arabistan gibi ülkelere roadshow düzenlenmesi çok faydalı olacaktır. Tekstil ilimizde ivme kaybetmektedir. Teknik tekstile dönüşümün desteklenmesi için Japonya ve Güney Kore iş birliği gereklidir. Gıda sektörü her dönemden daha caziptir. Savunma ve Uzay Sanayi yeni geliştirebileceğimiz iş alanlarıdır ve dünyanın jeopolitik durumu bu sektörleri daha da öne çıkaracaktır. Teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek ve iş süreçlerini dijitalleştirmek, gelecek yıllarda rekabet avantajı sağlamak için önemlidir. Yüksek katma değerli ürünlerin üretiminde teknolojiye dayalı yaklaşımlar benimsemek, şirketlerin sürdürülebilir büyümesini destekleyebilir. Önümüzdeki süreçte yüksek katma değerli ürün üretimi, sürdürülebilirlik, dijitalleşme ve inovasyon odaklı stratejilerin devam ettirilmesi önemlidir. Özellikle Yeşil ve Dijital dönüşüm bu konuların en başında gelmektedir.